

Pestprotocol

Basisschool Coninxhof

Basisschool Coninxhof
Goudsmidstraat 9
5801 RE Venray

Inhoud

Pestprotocol Basisschool Coninxhof	3
Doel	3
Uitgangspunten	3
Definitie	4
Preventieve maatregelen tegen pesten	4
Het klimaat van de school	4
Werkvormen	4
Aanbod van lessen en materialen sociaal-emotionele ontwikkeling	4
Digitaal pesten	5
Indien er toch sprake is van pestgedrag?	5
Stappenplan	5
Evaluatie van het pestprotocol	8
BIJLAGEN	9
Bijlage 1 – Plagen en pesten	9
1.1. Het verschil tussen plagen en pesten	9
1.2. Signalen	12
Bijlage 2 - Afspraken	14
Bijlage 3 - Voorbeelden leerkrachtgedrag en activiteiten	16
Bijlage 4 – Verschillende groepen en mogelijke interventies	17

Pestprotocol Basisschool Coninxhof

Doel

De visie van Coninxhof luidt:

Aansluiten bij de missie en visie van SPOVenray zien wij het als onze opdracht om, samen met ouders/verzorgers, een kleurrijke school te zijn waar goed onderwijs gegeven wordt omdat:

- *Er een veilig pedagogisch en sociaal klimaat heerst waardoor leerlingen graag naar school gaan;*
- *Leerlingen met verschillende etnische, culturele en sociale achtergronden effectief- zowel zelfstandig als coöperatief – kunnen leren, werken en spelen;*
- *De opbrengsten tijdens én na afloop van het leerproces met leerlingen en andere betrokkenen geëvalueerd worden, om daarmee het hoogst haalbare uit elke leerling te halen;*
- *Leerlingen mede-eigenaar zijn van hun leer- en ontwikkelproces waarin persoonlijke talenten, kritisch denken en probleemoplosvaardigheden gestimuleerd worden;*
- *Er professionals werkzaam zijn die zich continu ontwikkelen;*
- *Leerlingen leren hoe ze effectief, efficiënt en verantwoord ICT gebruiken;*
- *ICT ingezet wordt ter verrijking van ons onderwijsaanbod.*

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Om deze visie na te leven, streven wij naar een pestvrije school.

Uitgangspunten

- Pesten moet door alle partijen, leerlingen, medewerkers en ouders, als een probleem worden gezien.
- De school moet preventief bezig zijn om pestgedrag te voorkomen. Leerkrachten moeten pesten kunnen signaleren en duidelijk stelling durven en willen nemen.
- In ons gedrag moeten kinderen kunnen zien dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen op onze school.
- Onze school moet beschikken over een herkenbare aanpak.
- Alle kinderen moeten zich veilig voelen.
- Kinderen, die gepest worden, moeten zich veilig voelen bij het aangeven wat hen overkomt. Zij kunnen dit doen bij de eigen leerkracht, andere leerkracht, directie of vertrouwenspersoon. De naam van de vertrouwenspersoon staat in de informatiekalender.

Definitie

Pesten is een vorm van agressie waarbij één of meer personen **de intentie hebben** een ander **steeds opnieuw** schade toe te brengen waarbij de **macht ongelijk verdeeld** is; het slachtoffer kan zich meestal niet verdedigen.

1. Pesten gebeurt met opzet.
2. Pesten gebeurt steeds opnieuw.
3. De pester staat sterker dan het slachtoffer.

Bijlage 1 geeft het verschil tussen plagen en pesten weer.

Digitaal pesten

Soms gebeurt pesten buiten de school via social media, maar beïnvloedt wel het pedagogisch klimaat in de klas. Het ruziën en pesten kan op school doorgaan.

Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en/of via mobiele telefoon. Digitaal pesten kan nog veel schadelijker zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Net als 'normaal' pesten is digitaal pesten onaanvaardbaar. Per situatie zal worden bekeken welke rol, taak en verantwoordelijkheid school en ouders hebben om deze situatie op te lossen.

Indien nodig wordt ook hiervoor het pestprotocol gehanteerd.

Verdere informatie is te vinden op de website van SPOV: Protocol Sociale Media en www.pestweb.nl

Preventieve maatregelen tegen pesten

Het klimaat van de school

Binnen onze school hanteren we afspraken in alle groepen en spreken die met de leerlingen door en af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen.

De afspraken worden "vertaald" naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas. We hopen zodoende dat er een preventieve werking vanuit gaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan. Deze afspraken zijn terug te vinden in *bijlage 2*.

Werkvormen

Een positief leer- en leefklimaat geeft meer binding met de school waardoor pestgedrag zal afnemen. Een kind dat lekker in zijn vel zit en graag naar school gaat heeft geen reden om anderen te pesten.

Leerkrachten zijn belangrijk voor kinderen. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen. Dit proberen we te bereiken door onder meer leerkrachtgedrag en activiteiten. Een aantal voorbeelden hiervan zijn terug te vinden in *bijlage 3*.

Aanbod van lessen en materialen sociaal-emotionele ontwikkeling

Wij werken in groep 1 t/m 8 met de sociaal emotionele methode Goed Gedaan. Elk jaar werken we hieraan en worden er minimaal eens per 2 weken een les aan de orde gebracht waarin met name aandacht is voor hoe je met elkaar en je eigen emoties omgaat.

De school organiseert jaarlijks schoolbrede en levensbeschouwelijke activiteiten die een positieve invloed hebben op het groepsgevoel en die er mede voor zorgen dat onze kinderen graag naar school gaan. De activiteiten staan jaarlijks in de informatiekalender vermeld.

Daarnaast hebben we de eerste weken van het schooljaar aandacht voor de Gouden weken en stellen we één keer per maand schoolbreed een schoolregel centraal. De schoolregels vindt u in bijlage 2.

Indien er toch sprake is van pestgedrag?

Een beschrijving van de verschillende groepen en mogelijke interventies per groep staan beschreven in bijlage 4.

Stappenplan

Bij pestgedrag volgen we een stappenplan. Dit stappenplan staat op de volgende pagina. Eventuele sancties worden onderaan het stappenplan vermeld. Verslaglegging van de stappen wordt gedaan in het voortgangsdossier in Esis.

Stappenplan basisschool Coninxhof

Stap 1

Actie	Door	Doel	
Gesprek pester	Leerkracht	Analyse probleem Ernst van de situatie doorgronden	IB op de hoogte stellen
Gesprek gepeste	Leerkracht	Analyse probleem Ernst van de situatie doorgronden	IB op de hoogte stellen
Team informeren	Leerkracht	I.v.m. toezicht op het plein	
Ouders informeren	Leerkracht	Ouders op de hoogte brengen	

Stap 2

Actie	Door	Doel	
Gezamenlijk gesprek pester & gepeste	Leerkracht	Probleem formuleren Concrete afspraken maken	Afspraken noteren in ESIS

Zijn er meerdere kinderen in de klas betrokken bij het pestgedrag?

Actie	Door	Doel	
Klassikaal bespreken	Leerkracht	Alle kinderen moeten zich veilig voelen	Afspraken noteren in ESIS

Stap 3

Actie	Door	Doel	
Gesprek na 1 week met gepeste en pesters (evaluatie stap 2)	Leerkracht	Zijn de afspraken nagekomen?	Is het resultaat... Positief: - Afbouwen van de begeleiding Negatief: - Afspraken herzien - Contact IB - Eventueel externe hulp inschakelen

Optioneel 2 Stap 4

Actie	Door	Doel	
Gesprek met alle ouders in de klas	MT/IB Leerkracht is aanwezig	Informatieverstrekking pestgedrag en wat is de rol van de ouders hierbij?	

Sancties

Gedrag	Sanctie	Door	Verslaglegging
<p>Enmalig pestgedrag geconstateerd. (stap 1 t/m 3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stappenplan doorlopen 	<p>Leerkracht i.o. met IB MT op de hoogte stellen</p>	<p>Voortgangsdossier Esis</p>
<p>Pesten blijft doorgaan. (vanaf stap 3 negatief)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het kind krijgt de 'gele kaart'. - Ingaan op sancties - Straffend gesprek - Strafmaatregel; leerkracht beslist. - Gesprek ouders - Plannen van een evaluatiemoment. 	<p>Leerkracht i.o. met MT</p>	<p>Voortgangsdossier Esis</p>
<p>Negatief gedrag blijft doorgaan. Er is geen verbetering merkbaar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe overtreding □ 2 x geel = rood - Time-out volgt* - Gesprek ouders <p>In geval het voorgevallen incident zeer ernstig is of bij een (volgend) ernstig incident kan worden overgegaan tot formele schorsing. Zie verder protocol schoolgids / beleidsstuk SPOV.</p>	<p>Leerkracht i.o. met MT</p>	<p>Voortgangsdossier Esis</p>

Evaluatie van het pestprotocol

Dit pestprotocol is door team, directie en MR vastgesteld en wordt om de vier jaar geëvalueerd.

BIJLAGEN

Bijlage 1 – Plagen en pesten

1.1. Het verschil tussen plagen en pesten

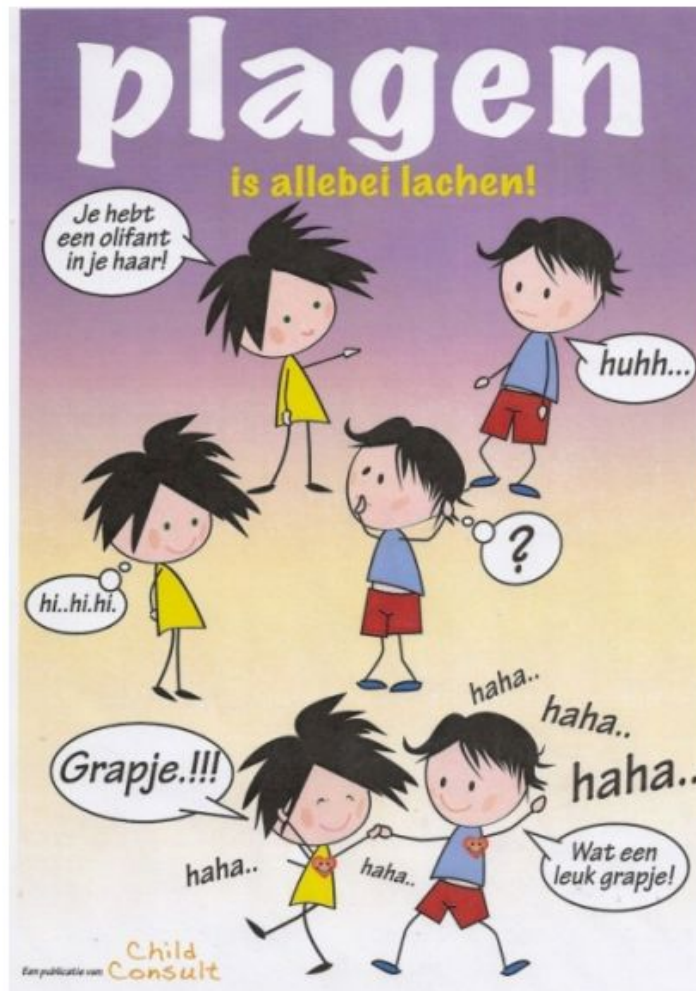
Het verschijnsel pesten is een zondebokfenomeen, dat inhoudt, dat leden van een groep om een bepaalde reden een soortgenoot mishandelen, zowel lichamelijk als geestelijk. Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaag-situatie kan echter heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien.

Pesten: één kind doet gemeen (in de beleving van de ontvanger) en het andere kind (de ontvanger) is verdrietig.

je moet allebei om wat er gezegd wordt.

Bij plagen geldt: hartelijk lachen of gedaan

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag staat vermeld op bladzijde 8.

PLAGEN		PESTEN	
1	Gebeurt spontaan.	1	Gebeurt met opzet: de pester weet vooraf wie hij/zij zal pesten en op welke manier.
2	Heeft geen kwade bijbedoeling.	2	Wil iemand bewust kwetsen en/of kleineren.
3	Duurt niet lang en gebeurt niet vaak.	3	Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens en regelmatig. Houdt niet vanzelf op.
4	Speelt zich af tussen gelijken.	4	De strijd is ongelijk, de pester heeft altijd de bovenhand. De pester voelt zich machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.
5	Is meestal te verdragen of plezierig, maar kan ook kwetsend zijn.	5	De pester heeft geen positieve bedoeling, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
6	Is meestal 1 tegen 1.	6	Meestal een groep(je) tegenover 1 slachtoffer.
7	De rollen liggen niet vast.	7	Heeft een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde en het slachtoffer ook. Als het slachtoffer wegvalt, kan de pester op zoek gaan naar een ander slachtoffer
8	De eventuele pijn is dragelijk.	8	Als er niet op tijd iets aan wordt gedaan, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.
9	De vriendschap wordt hervat.	9	Het is niet makkelijk om na het pesten een goede relatie op te bouwen.
10	Het blijft een lid van de groep.	10	Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat hij/zij niet meer bij de groep hoort.
11	De sfeer in de groep blijft goed.	11	Geeft een dreigend, onveilig gevoel in de groep. Iedereen is angstig, omdat men bang is de volgende te zijn die gepest zal worden.

1.2. Signalen

Deze lijst is slechts een globale richtlijn en is niet volledig.

Sommige items op zich hoeven nog geen aanleiding te geven om je ongerust te maken; een combinatie van meerdere items zou wel eens aanleiding kunnen zijn dat er meer aan de hand is. Sommige items zijn op zich een direct probleem of delict. Verder kunnen sommige signalen zowel van toepassing zijn op de pester als op de gepeste.

Signalen pester:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren en negeren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen.
- Pesten via social media ([zie protocol social media](#)).
- Afwijkend gedrag van wat voor een kind, de leeftijd en de situatie normaal is.
- Afwijkende ideeën over wat wel en niet mag.
- Ernstig ongehoorzaam zijn / autoriteitsconflicten.
- Slechte motivatie, negatieve houding en slechte resultaten op school.
- Onverschilligheid t.a.v. ouderen/ouders/agenten.
- Liegen bij aanhouding/verhoren en geen autoriteitsgevoelig gedrag vertonen.
- Vernielingen en vandalisme.
- Agressief zijn naar andere kinderen en met agressie problemen oplossen.
- Impulsief gedrag als brandjes stichten.
- (kleine) diefstallen.
- Seksueel uitdagen naar andere kinderen en volwassenen.
- Weinig vrienden hebben en erg groepsgevoelig zijn.
- Weglopen.
- Onderhuids pesten (o.a. praten over - via oogcontact -gezichtsuitdrukkingen).

Signalen gepeste leerling:

- Somatische klachten.
- Veel praten over dood en dood willen.
- Eenzaam voelen / ontbreken van steun.
- Weinig vrienden.
- Angstig, bang en stressgevoelig zijn.
- Spijbelgedrag.

- Niet alleen durven zijn.
- Laag zelfbeeld.
- Afwijkend gedrag van wat voor een kind, de leeftijd en de situatie normaal is.
- Slechte motivatie, negatieve houding en slechte resultaten op school.
- Stil, praat er vaak niet over, kropt gevoelens op, driftbuien mogelijk.

Regels die gelden op school* en daarbuiten

Respect is de basis in de omgang met elkaar

1. Wij luisteren naar elkaar.
2. Behandel een ander zoals je zelf ook behandeld wilt worden.
3. Wij spelen en werken samen. Iedereen hoort erbij.
4. Wij zijn zuinig op elkaars spullen.
5. Geef je grenzen aan door 'stop, hou op!' te zeggen.
6. Praat met elkaar op een respectvolle manier en schakel, indien nodig, een leerkracht in.
7. We kijken, benoemen en gebruiken elkaars kwaliteiten.

Groep

Schooljaar

ONZE HANDTEKENINGEN

- Wij verklaren dat wij weten wat pesten is en wat wij moeten doen om pesten te voorkomen
- Wij zorgen voor een pestvrije klas, nu en in de toekomst!

Daarvoor zetten wij onze handtekening!

Kinderen die pesten, zitten zelf in de nesten!

Bijlage 3 - Voorbeelden leerkrachtgedrag en activiteiten

- De inlooptijd 's morgens en 's middags, de leerkracht ontvangt de kinderen, heeft een vriendelijk woord voor eenieder.
- Gedragsregels met de kinderen in de klas opstellen en bespreken.
- Gedrag bespreken, zowel gewenst als niet gewenst en de gevolgen van dat gedrag.
- Complimenten geven en positief omgaan met elkaar, zowel van de leerkracht naar kinderen als kinderen naar elkaar toe.
- De kinderen verantwoordelijk maken voor hun eigen gedrag, een gesprek aangaan.
- Zelfstandigheid bevorderen.
- Positief benaderen.
- Er zijn voor de leerlingen, wanneer zij problemen ervaren.
- Diverse activiteiten in de klas zijn mogelijk die het pedagogische klimaat bekrachtigen: klassenpost¹, het zonnetje van de dag², samenwerkingsvormen, etc.
- Dagelijks coöperatief leren.
- Afname SCOL (volgens afspraak, twee keer per jaar).
- Afname leerlingSCOL vanaf groep 6 (volgens afspraak, twee keer per jaar).
- Afname sociogram (op initiatief van de leerkracht).
- Er worden in groep 7 en 8 mediators opgeleid. Deze leerlingmediators kunnen in de pauzes kleine problemen tussen leerlingen helpen op te lossen.
- Samen met leerlingen, ouders en leerkrachten zoeken naar oplossingen wanneer de situatie hierom vraagt.

¹ De mogelijkheid dat kinderen een briefje schrijven naar de leerkracht wanneer zij het moeilijk vinden om iets direct te vertellen of wanneer zij hier behoefte aan hebben.

² Een leerling is het zonnetje van de dag, zijn/haar kwaliteiten en positieve gedrag staan centraal.

Bijlage 4 – Verschillende groepen en mogelijke interventies

Het gepeste kind

- Luisteren naar wat er gebeurd is.
- Het probleem van het kind serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan die oplossingen. Wat wil het kind zelf?
- Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen.
Sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging en kanjertraining goede interventies.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Er moet hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

De pester

- Met het kind praten en de reden van het pesten zoeken.
- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren.
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen.
- Grenzen stellen en die consequent handhaven maar ook consequenties/sancties benoemen.
- Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.
- Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen, zoals sociale vaardigheidstrainingen maar ook de hulp van huisarts/GGD.

Er wordt ook met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Er kunnen verschillende oorzaken zijn van pestgedrag, bijvoorbeeld: Een problematische thuissituatie, voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen), voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt, laag zelfbeeld, voortdurend met elkaar de competitie aangaan en/of een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

De ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester

- Ouders die zich zorgen maken serieus nemen.
- Ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen.
- Met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Ouders moeten tijdig op de hoogte gebracht worden bij vermoedens en constatering. Dit gebeurt door de leerkracht en eventueel door de directie.

Er worden individuele oudergesprekken worden gehouden. In uitzonderlijke gevallen c.q. bij noodzaak is er een informatie-/ouderavond voor alle ouders van de betreffende groep(en). Dit gebeurt – na overleg met de directie - door de leerkracht én IB-er en/of gedragspecialist.

In de brochure “Pesten op school, hoe ga je er mee om?” staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- A. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- B. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken (in eerste instantie verantwoordelijkheid ouders).
- C. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- D. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- E. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- F. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- A. Neem het probleem van uw kind serieus.
- B. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- C. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- D. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- E. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- F. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- G. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- H. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- A. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- B. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- C. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- D. Geef zelf het goede voorbeeld.
- E. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- F. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

De andere kinderen

- Met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin.
- Met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.
- Mogelijk de gepeste taken geven waardoor hij/zij meer verantwoordelijkheid krijgt, positief belonen van gewenst gedrag in de groep.

De andere kinderen (vrienden/vriendinnen/klas) kunnen betrokken worden bij het actief oplossen van pesten. Er kan gekozen worden voor, bijvoorbeeld:

- Pesten aan de orde stellen in de klas.
Hierbij hoeft niet de specifieke situatie besproken te worden.
- Rollenspel.
- Kleuren gebruiken om de verschillende rollen duidelijk te maken, zoals gebeurt bij KIVA.

De leerkracht

- De instelling neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid.
- De instelling zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

Op groepsniveau

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerste verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Indien andere personen, buiten de leerkracht, pestgedrag signaleren wordt dit direct teruggekoppeld aan de leerkracht. De leerkrachten worden ondersteund door de Intern Begeleider/gedragsspecialist die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

Naar de ouders

De leerkracht is degene die, indien nodig, contact opneemt met de desbetreffende ouders.

Naar collega's

- Gemaakte afspraken doorgeven aan collega's.
- Collectieve controle op gemaakte afspraken.
- Bespreken in teamvergaderingen c.q. bouwoverleg n.a.v. meldingen op de voortgangsberichten.
- Kennis vergaren over pesten. Informatie kan gehaald worden bij GGD en gedragsspecialisten.